

Zn.: OU-NZ-PLO-2023/010348-003

v Nových Zámkoch dňa 16.03.2023

Verejná vyhláška

Vyhlásenie karantény - zistenie výskytu karanténnej fytoplazmy „Grapevine flavescence doreé phytoplasma“ spôsobujúcej ochorenie – „zlaté žltnutie viniča“

Okresný úrad Nové Zámky, pozemkový a lesný odbor (ďalej len „OU-NZ-PLO“) ako príslušný orgán štátnej správy podľa § 2 ods. 3 zákona č. 180/2013 Z.z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, podľa § 5 ods. 4 písm. j) zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov a podľa § 9 ods. 4 zákona č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti a o zmene zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov, na základe návrhu Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho v Bratislave č. z. 5621/2023 č. s. 9756/2023-221 zo dňa 2.2.2023, v súlade so zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov

oznamuje

zistenie výskytu karanténnej fytoplazmy „Grapevine flavescence doreé phytoplasma“ spôsobujúcej zlaté žltnutie viniča, ktorá bola zistená vo vzorkách **rastlín viniča hroznorodého** odobratých počas úradnej kontroly rastlinolekárskeho inšpektora dňa 10.8.2021 a potvrdená laboratórnou analýzou v obci Nové Zámky

a vyhlasuje

zamorenú zónu,

ktorú tvorí priľahlé okolie so šírkou 50 m, nachádzajúce sa od ohniska zistenia výskytu karanténnej fytoplazmy Grapevine flavescence doreé phytoplasma. Ohniskom výskytu je pozemok parcela LPIS č. 8205/1-1A, lokalita Dvory nad Žitavou, obec Nové Zámky, resp. výskyt v mieste parcely CKN č. 8948 v k.ú. Nové Zámky. Zamorenú zónu tvorí 500 ks viniča na okraji pozemku LPIS č. 8205/1-1A a priľahlé okolie so šírkou 50 m okolo danej výsadby. Na priloženej situácii tvorí túto zónu územie ohraňované žltou čiarou.

Rastliny v zamorenej zóne, ktoré budú vykazovať príznaky začiatkom a počas vegetácie, je potrebné likvidovať bez testovania.

nárazníkovú zónu,

ktorú tvorí okolie nachádzajúce sa 1,5 km od vonkajšej hranice zamorenej zóny. Na priloženej situácii tvorí túto zónu územie ohraňované červenou čiarou.

V nárazníkovej zóne bude Ústredným kontrolným a skúšobným ústavom poľnohospodárskym v Bratislave vo vinohradoch vykonávaný intenzívny monitoring. Vzorkované budú všetky príznakové rastliny viniča a náhodným výberom aj bezpríznakové rastliny.

Na pozemkoch vymedzenej oblasti bez plodiny vinič bude vykonávaný monitoring u ostatných hostiteľov, a to najmä divých rastlín viniča, plamienka plotného, liesky, jelše, pajaseňa a vrby, ktoré budú vzorkované v prípade nájdenia príznakových rastlín.

V celej nárazníkovej zóne bude vykonávaný intenzívny monitoring vrátane kontrol viníc ako pozemkov evidovaných na LPIS plochách, tak aj na pozemkoch fyzických osôb – v záhradkách, prípadne vinohradoch, nachádzajúcich sa v tejto zóne. Vzorkované budú všetky príznakové rastliny a náhodným výberom aj bezpríznakové rastliny.

Odôvodnenie

Dňa 10.8.2021 boli úradnou kontrolou Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho Bratislava v obci Nové Zámky odobraté vzorky rastlín viniča hroznorodého. Laboratórna analýza vzoriek potvrdila pozitívny nález karanténnej fytoplazmy „Grapevine flavescence doreé phytoplasma“ spôsobujúcej chorobu - zlaté žltnutie viniča.

Uvedený druh fytoplazmy patrí medzi karanténnych škodcov Európskej únie podľa prílohy II časti B Vykonávacieho Nariadenia Komisie (EÚ) 2019/2072, ktorým sa stanovujú jednotné podmienky vykonávania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2031, pokiaľ ide o ochranné opatrenia proti škodcom rastlín a ktorým sa zrušuje nariadenie Komisie (ES) č. 690/2008 a ktorým sa mení vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2018/2019 v platnom znení.

Podľa článku 17 a článku 18 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2031 z 26. októbra 2016 o ochranných opatreniach proti škodcom rastlín v platnom znení (ďalej len „nariadenie č. 2016/2031“) je nevyhnutné vydať eradikačné rastlinolekárske opatrenia t.j. opatrenia na vyhubenie škodcu.

Podľa článku 18 nariadenia č. 2016/2031 sa stanovujú vymedzené oblasti, ktoré tvorí zamorená zóna a nárazníková zóna.

Hlásenie podozrenia o výskyte choroby možno realizovať telefonicky na telefónnom čísle 02/59 88 03 45, e-mailom na ochrana@uksup.sk alebo písomne na adresu: Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave, odbor ochrany rastlín, ul. Matúškova 21, 833 16 Bratislava.

Nariadené opatrenia vo vymedzených oblastiach je možné zrušiť po 3 rokoch v prípade, ak počas tejto doby nebude zistený výskyt zlatého žltnutia viniča.

Táto verejná vyhláška sa doručuje tak, že sa zverejní po dobu 15 dní na úradnej tabuli OU-NZ-PLO a súčasne v dotknutých obciach na obvyklom mieste, obvyklým spôsobom na úradnej tabuli (resp. v miestnej tlači, v miestnom rozhlase a pod.)

Dotknuté obce potvrdia zverejnenie verejnej vyhlášky vrátením jej jedného vyhotovenia na OU-NZ-PLO s potvrdením doby vyvesenia.

Prílohy:

- 1/ Situácia - Zobrazenie zamorenej a nárazníkovej zóny karanténnej fytoplazmy „Grapevine flavescence doreé phytoplasma“, spôsobujúcej zlaté žltnutie viniča.
- 2/ Informácia o zlatom žltnutí viniča

Zasiela sa na zverejnenie:

1. Mestský úrad Nové Zámky, Hlavné námestie 10 , 94002 Nové Zámky
2. Obecný úrad Andovce, Hlavná 157/2, 94123 Andovce
3. Obecný úrad Zemné, Hlavná cesta 268, 94122 Zemné
4. Okresný úrad Nové Zámky, Podzámska 25, 94001 Nové Zámky (na úradnú tabuľu)

Na vedomie:

1. Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave, odbor ochrany rastlín, ul. Matúškova 21, 833 16 Bratislava

Okresný úrad Nové Zámky
pozemkový a lesný odbor
Podzámska 25
940 01 Nové Zámky
- 3 -

Ing. Marek Šebík

poverený vykonávaním funkcie vedúceho zamestnanca

Potvrdenie doby vyvesenia:

Vyvesené od:

do:

pečiatka, podpis

Situácia - Zobrazenie zamorenej a nárazníkovej zóny karanténnej fytoplazmy „Grapevine flavescence doreé phytoplasma“ spôsobujúcej zlaté žltnutie viniča

Výskyt bol zistený Ústredným kontrolným a skúšobným ústavom poľnohospodárskym v Bratislave v roku 2021 na parcele LPIS 8205/1-1A, lokalita Dvory n/Žitavou, obec Nové Zámky (v mieste ČKN parcely č. 8948 v k.ú. Nové Zámky).

- **zamorená zóna** (50 m od výskytu)
- **nárazníková zóna** (do 1,5 km od výskytu)

INFORMÁCIE O ZLATOM ŽLTNUTÍ VINIČA

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave (ďalej len „ÚKSÚP“), Odbor ochrany rastlín, informuje o prvom výskyte ochorenia zlatého žltnutia viniča.

V roku 2021 rastlinolekárski inšpektori ÚKSÚP odhalili v okrese Nové Zámky **prvý výskyt zlatého žltnutia viniča – ochorenia, ktoré spôsobuje fytoplasma „Grapevine flavescence dorée phytoplasma“**. Tento druh fytoplazmy patrí medzi karanténnych škodcov EÚ a je potrebné ho vyhubiť – eradikovať.

Ochorenie je v Európe známe už od roku 1949, kedy sa prvýkrát vyskytlo vo Francúzsku. Ekonomicky najvýznamnejšími hostiteľmi fytoplazmy zlatého žltnutia viniča sú **vinič hroznorodý** (*Vitis vinifera*), **vinič amurský** (*Vitis amurensis*), **Vitis champinii**, **Vitis doaniana**, **vinič liščí** (*Vitis labrusca*), **Vitis longii**, **Vitis pentagona**, **vinič pobrežný** (*Vitis riparia*), **Vitis rubra**, **vinič skalný** (*Vitis rupestris*), **Vitis simpsonii**, **vinič hroznorodý lesný** (*Vitis sylvestris*) a **medzidruhovú hybridy používané ako podpníky**.

Príznaky napadnutia môžeme pozorovať na celej rastline alebo iba na niektorých výhonkoch či ich častiach. V rôznych rokoch môže intenzita príznakov klesať, dokonca boli zistené prípady, kedy sa v niektorých rokoch neobjavovali vôbec. Samozrejme, intenzitu príznakov ovplyvňuje aj termín napadnutia, odroda, podpník a podmienky stanovišťa. V závislosti od odrody nastáva počas letného obdobia žltnutie (pri bielych odrodách) alebo červenanie (pri modrých odrodách) listov. Okraje listov sa stáčajú nadol, sú kovovo lesklé a krehké. Na listovej čepeli pozorujeme farebné škvrny, ktoré sa postupne zväčšujú až nakoniec splyývajú, sú nepravidelné alebo ohraničené žilkami od zelených častí. Pri ochorení dochádza k uschýnaniu a opadu kvetenstva. Výhonky sú tenké, prevísajúce, počas zimy tmavnú a opadávajú. Ak príde k neskoršej infekcii, strapeč sa vyvíja nepravidelne a bobule sa scvrkávajú. Napadnuté bobule hrozna majú nižšiu cukornatosť a vyšší obsah kyselín. Vyzrievanie letorastov je nerovnomerné, na povrchu sa objavujú tmavo sfarbené škvrny. Taktiež internódiá letorastov môžu byť skrátene. Príznaky sú väčšinou v poraste nepravidelne rozmiestnené, čo súvisí s prenosom ochorenia vektormi. Fytoplasma je lokalizovaná v cievnych zväzkoch napadnutého viniča, odkiaľ je prijímaná vektormi pre ďalší prenos.

Najdôležitejší vektor je cikádka *Scaphoideus titanus*. Bol zavlečený do Európy zo Severnej Ameriky. Fytoplasma bola nájdená v slinných žľazách infikovaného hmyzu a sérologicky detegovaná v jednotlivých exemplároch. V juhozápadnom Francúzsku má *Scaphoideus titanus* jednu generáciu do roka; prezimujúcim štádiom vektora sú vajíčka nakladené do kôry dvojročného dreva viniča. Samičky kladú vajíčka od augusta do septembra. Vektor má 5 larválnych instarov, ktorých vývoj začína od polovice mája do polovice júna. Imága sa objavujú koncom júna a vyskytujú sa do polovice októbra. Najvyššiu populáciu možno pozorovať v júli a auguste. Schopnosť infekcie sa predpokladá počas celého života jedinca. Dospelé jedince majú pestrejšie sfarbenie ako nymfy, sú žltohnedej až tmavohnedej mramorovanej farby. Ich výskyt možno monitorovať žltými lepovými doskami od konca júna približne do septembra. Na 1 ha sa odporúča vyvesiť 5 až 6 kusov s kontrolou každých 10 – 14 dní.

Scaphoideus titanus sa nepovažuje za dobrého letca. Jeho schopnosť šíriť fytoplasmu je určená na približne 50 metrov. Tento údaj však môže byť značne ovplyvnený unášaním cikádiok silnými vetrami. Je zaujímavé, že cikádky infikované zlatým žltnutím viniča prežívajú kratšie obdobie ako neinfikované, čo znižuje ich schopnosť prenosu fytoplazmy.

Existujú ešte ďalšie 3 druhy cikádiok žijúce aj na iných hostiteľoch, ktoré sú zároveň napádané zlatým žltnutím viniča a môžu byť teda jeho rezervoárom. Z hospodárskeho hľadiska je však význam týchto cikádiok minimálny.

Ochorenie môže byť rozšírené aj prostredníctvom rozmnožovacieho materiálu viniča hroznorodého, ktorý by pochádzal z infikovaných matečníc. Zlaté žltnutie viniča je považované za ekonomicky najvýznamnejšiu chorobu viniča hroznorodého v oblastiach jeho pestovania.

Hlásenie podozrenia možno realizovať telefonicky na telefónnom čísle 02/59 88 03 45, e-mailom na ochrana@uksup.sk alebo písomne na adresu:

**Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave
Odbor ochrany rastlín
Matúškova 21
833 16 Bratislava**